

TEMA 7. A REVOLUCIÓN RUSA E O ESTADO SOVIÉTICO

Peticións populares en 1905

Señor! Nós, obreiros de San Petersburgo, as nosas mulleres, fillos e anciáns inválidos, chegamos a ti, oh tsar!, para solicitar xustiza e protección. Estamos na miseria, oprimidos e cargados con traballo excesivo, tratados coma escravos que deben aturar pacientemente a súa amarga sorte e calar.

Ata agora aturámolo todo. Pero cada vez sentimos con máis claridade a miseria, a ausencia de dereito e a ignorancia, froito do despotismo e a arbitrariedade. Señor, chegamos ao límite da paciencia. Cremos preferible morrer que prolongar insoportables sufrimentos.

Señor! Isto é conforme coas leis divinas, en virtude da cal gobernades? Non deixes de protexer ao teu pobo. Sácao da tumba da arbitrariedade, da miseria, da ignorancia.

Ordena convocar os representantes de todas as clases e ordes do pobo ruso. E para isto manda que as eleccións á Asemblea Constituínte se fagan segundo o sufraxio universal, secreto e igual. É a nosa petición máis importante.

Petición dos traballadores de San Pertersburgo dirixida ao tsar, 8 xaneiro 1905.

Domingo Vermello

E foi, en efecto, unha xornada histórica o choque sanguento entre o pobo e o exército; entre unha multitude inermes, indefensa, sen máis armas cá súa razón e a súa xustiza, e o instrumento das altas obras dunha autocracia insensata, delirante, último resto da barbarie medieval.

Desde primeira hora mobilizouse toda a policía e foi reforzado o efectivo das tropas, en previsión dos graves sucesos que se anunciaban. Esta completamente interrompida a circulación polos obreiros. É xeral, inmensa, a emoción producida polo público de todas as clases e idades polos abusos da tropa. Por todas as rúas óense protestas de indignación polas sanguentas represións, que non están xustificadas.

Os obreiros respondían ás intimidacións e cargas dos cosacos deitándose no chan para evitaren os efectos das pancadas e disparos; pero os soldados practicamente os fusilaban, disparando de arriba a abaixo.

Heraldo de Madrid, 23 xaneiro 1905.

Os precedentes da revolución de febreiro

Dous trazos caracterizan os asuntos internos de Rusia no momento actual:

1. As dificultades económicas causadas pola guerra.
2. Un conflito cada vez máis fondo entre a coroa e a poboación.

A importancia do primeiro deles non necesita explicación; sen embargo, é imposible consideralo separado do segundo: o descontento político.

O descontento político chegou a ser grave e concreto. É evidente que para levar a guerra ao seu remate vitorioso con todo o vigor posible, é necesario que reine a unión nacional, baseada nun compromiso entre intereses diferentes e subordinados ao interese nacional. Non hai dúbida de que o corpo da nación sentíu a necesidade desta unión e expresouno concretamente, como tal e a través dos seus representantes. Pero a coroa non só sacou as necesarias conclusións deste estado de cousas e non organizou a política

do país en función desta situación definida pola guerra, senón que, polo contrario, continúa desafiando á opinión pública, perdendo un tempo precioso para a unión de todos, desalentando aos verdadeiros patriotas e alimentando a esperanza dos que soñan nun debilitamento de Rusia como gran potencia.

Memorandum Struve, 7 febreiro 1917.

A revolución de febreiro

O 23 de febreiro é a xornada internacional das mulleres. Ningunha organización convocou folga ese día. Sen embargo, o número de folguistas é de 90.000 aproximadamente. No día seguinte, os traballadores diríxense cara o centro da cidade. A palabra ordenada “Pan” abandónase e aparecen outras fórmulas: “Abaixo a autocracia” e “Abaixo a Guerra”.

O 25 a folga adquire maior amplitude. O 26 de febreiro é un domingo. Pouco a pouco, os obreiros vanse concentrando e de todos os barrios converxen cara o centro. Os soldados recibiron a orde terminante de disparar e disparan. “Non disparedes sobre os vossos irmáns!, berran os obreiros e as obreiras, ademais de “Vinde con nós!”.

O 27, un tras outro, desde a mañá, antes de saír dos cuarteis, os batallóns de reserva da garda amotínanse. Aquí e alá, os obreiros logran unirse á tropa, penetrar nos cuarteis, obter fusís, cartuchos.

TROTSKI, Historia da revolución rusa, 1932.

Primeiras medidas do Goberno Provisional

Cidadáns do Estado ruso:

Producíuse un grande acontecemento. Gracias ao poderoso impulso do pobo ruso, o Antigo Réxime foi derrocado. Unha Rusia nova e libre acaba de nacer. Este derrocamento é a culminación de numerosos anos de combate.

Pola acción de 1905 e baixo a presión das forzas populares sublevadas, prometéranse a Rusia liberdades constitucionais. Sen embargo, estas promesas non foron cumpridas. A Duma foi disolta e novamente o país afundiuse nun abismo de absolutismo e arbitrariedades. Todos os intentos de facer entrar en razón ao Goberno foron inútiles.

A Nación viuse obrigada a tomar o poder nas súas mans. Unanimemente, o entusiasmo revolucionario do pobo, plenamente consciente da gravidade do momento e a determinación da Duma, crearon o Goberno Provisional.

O Goberno fará todo o posible para abastecer ao exército de todo canto precise para continuar a guerra ata o seu final victorioso. O Goberno considerará sagradas as alianzas que nos unen con outras potencias e respectará os acordos tomados cos nosos aliados.

O Goberno convocará unha Asemblea Constituínte o máis rapidamente posible sobre a base do sufraxio universal, directo, igual e secreto. A Asemblea Constituínte promulgará as leis fundamentais que garantan ao país os dereitos inalienables de xustiza, liberdade e igualdade.

Goberno Provisional, 6 marzo 1917.

O Soviet de Petrogrado

Camaradas proletarios, traballadores de todos os países:

Nós, soldados e obreiros rusos, unidos no seo do Soviet dos deputados obreiros e soldados, enviámosvos os nosos saúdos calorosos e informámosvos dun gran suceso. A democracia rusa derrubou o despotismo dos tsares e entrou totalmente na familia das nacións como membro igual ás demais e como unha poderosa forza no combate para a nosa liberación. A nosa victoria é unha gran victoria para la liberdade e a democracia. O piar da reacción no mundo, o “xendarme de Europa”, desapareceu. Deberá ser soterrado para sempre. Viva a liberdade. Viva a solidariedade internacional do proletariado e viva o seu combate para a victoria final.

Os pobos de Rusia expresarán a súa vontade nunha Asemblea Constituínte, que será pronto convocada sobre a base do sufraxio universal, directo, igual e secreto. Pódese xa predicir con confianza que unha república democrática se instaurou en Rusia. O pobo ruso posúe agora unha liberdade total.

Traballadores de todos os países: tendendo as nosas mans como irmáns por riba das montañas dos corpos dos nosos mortos facémosvos un chamamento para restaurar a unidade internacional.

Proletarios de todos os países, unídevos!

O Soviet dos deputados de obreiros e soldados de Petrogrado.

Declaración do Soviet de Petrogrado a todos os pobos, 27 marzo 1917.

Caderno de Queixas dos obreiros de Ekaterinodar

Traballábase ata dez horas e media ao día, e algúns de nós só percibiamos por ese tempo un rublo e vinte kopeks. Sométesenos a un rexistro asoballante. Non se nos ofrece ningunha comodidade para as nosas comidas e para o noso aseo.

As reivindicacións que expresamos, aínda de xeito inconexo, son as seguintes:

A xornada de oito horas.

O salario por xornada traballada e non por peza fabricada.

Un salario de tres rublos diarios para todos os obreiros.

Cese dos rexistros.

Auga fervendo nas comidas.

Instalación dunha cantina e de retretes.

Mellora da ventilación na fábrica.

Que sexa a empresa (e non os obreiros) a que proporcione as ferramentas.

Supresión do traballo dos nenos.

Que se cobre, como mínimo, un rublo e sesenta kopeks polas tarefas fáciles.

Que a administración teña unha actitude educada cos traballadores.

Ningún despido sen o acordo do “comité de fábrica”.

Pago semanal dos salarios.

Dúas semanas de salario en caso de despido.

FERRO, M., *La Revolución de 1917*, 1975.

Reivindicacións campesiñas

A asemblea do goberno de Voronezh, constituída polos representantes dos comités de Volost, despois de escoitar os informes e debates sobre a cuestión agraria, declara:

1. Toda a guerra debe ser transferida ao pobo.
2. A propiedade da terra debe ser abolida.
3. A explotación da terra é un dereito de todos os que a traballan.
4. A terra é expropiada aos seus posuidores sen indemnización.

A asemblea considera urxente e indispensable a promulgación, polo goberno provisional, das seguintes leis:

1. Facer que cese toda transacción sobre as terras (compra, venda ou hipoteca).
2. Conferir aos comités da terra o dereito a traballar as terras non explotadas polo posuídores.
3. Tomar medidas para proporcionar aos comités da terra instrumentos de labranza de todas clases e todo o que lles sirva para a explotación.
4. Atribución, aos comités da terra, do dereito a regulamentar os arrendamentos e os salarios dos obreiros agrícolas, así como a controlar a explotación das propiedades para garantir a produción da maior cantidade posible de bens alimenticios.
5. Os comités da terra deben preservar os bosques, as zonas de pesca e outros lugares produtivos de todo acto de pillaxe, a fin de garantir a súa utilización por todo o pobo.

Resolución adoptada por unanimidade en Voronezh, o 9 de abril de 1917.

Resolución impresa e editada polo comité do Partido Socialista Revolucionario.

As Teses de Abril

1. A nosa actitude cara a Guerra –que por parte de Rusia, baixo o novo Goberno de Luov e compañía, segue a ser indubidablemente unha guerra imperialista de rapina, debido ao carácter capitalista dese Goberno- non é posible tolerar ningunha concesión por pequena que sexa ao “defensismo revolucionario”.
2. O característico do momento actual en Rusia é o paso da primeira etapa da revolución, que deu o poder á burguesía por carecer o proletariado do grao preciso de conciencia de clase e de organización, á segunda etapa, que debe poñer o poder nas mans do proletariado e dos sectores pobres dos campesiños.
3. Nin o menor apoio ao Goberno Provisional; demostrar a falsidade absoluta de todas as súas promesas.
4. Recoñecer que na meirande parte dos Soviets de Deputados Obreiros o noso Partido está en minoría. Explicar á masa que os Soviets de Deputados Obreiros son a única forma posible de goberno revolucionario.
5. Non a unha República Parlamentaria senón a unha República de Soviets.
6. No programa agrario confiscación de todas as terras dos terratenentes. Nacionalización de todas as terras do país, que serán postas a disposición dos Soviets locais.
7. Fusión inmediata de todos os bancos do país nun banco nacional único, sometido ao control dos Soviets.
8. Cambiar o nome do Partido que debe chamarse Partido Comunista.
9. Renovar a Internacional.

LENIN, “Sobre os obxectivos do proletariado na Revolución actual”, *Pravda*, 4 abril 1917.

A insurrección como única vía para tomar o poder

Que todo o poder debe pasar aos Soviets, é evidente.

No que cómpre deterse é en algo que seguramente non está moi claro para todos os camaradas, a saber: que o paso do Poder aos Soviets significa hoxe, na práctica, a insurrección armada.

Aplicado a Rusia e ao mes de outubro de 1917 quere dicir isto: ofensiva simultánea, o máis súbita e rápida posible, sobre Petrogrado.

Combinar as nosas tres forzas principais –a flota, os obreiros e as unidades militares- de tal xeito que por riba de todo poidamos ocupar e manter, calquera que sexa o número de baixas que nos custe: a) a central de teléfonos, b) a central de telégrafos, c) as estacións ferroviarias, e d) as pontes.

Seleccionar aos elementos máis decididos e formar pequenos destacamentos destinados a ocupar todos os puntos máis importantes e participar en todas as operacións.

O triunfo da Revolución rusa e da Revolución mundial depende de dous ou tres días de loita.

LENIN, *Consellos dun ausente*, 8 outubro 1917.

A Revolución de outubro, o día 25

A central telefónica resistiu ata o serán. Pero os mariños acabaron por apoderarse do lugar, baixo a protección dun auto brindado bolxevique. As telefonistas, espantadas, corrían en todas as direccións lanzando berros estridentes. Os “junkers” [alumnos das escolas militares que preparaban aos fillos da nobreza], para que non se lles identificara, arrincáronse as insignias e un deles ofreceu a Williams darlle todo o que quixera a cambio do seu abrigo para disfrazarse. “Van a asasinarnos! Berraban, pois moitos deles prometeran polo seu honor no Palacio de Inverno que non habían de volver a tomar as armas contra o pobo.

Chegamos ao Smolny [Sede do Soviet de Petrogrado e do Comité Central Bolxevique]; unha verdadeira multitude precipitábase polas escaleiras: obreiros, soldados, algúns xefes, Lunatcharski, Kamenev, corrían, rodeados de grupos nos que todo o mundo falaba á vez. A sesión extraordinaria do Soviet de Petrogrado acababa de rematar.

REED, J., *Dez días que conmoveron ao mundo*, 1919.

Caída do Goberno Provisional

Aos obreiros, soldados e campesiños!

O Goberno Provisional foi deposto e a meirande parte dos seus membros detidos. O poder dos Soviets proporá unha paz democrática inmediata a todas as nacións. Procederá á entrega aos comités de campesiños dos bens dos terratenentes, da Coroa e da Igrexa. Establecerá o control obreiro sobre a produción, asegurará para a data fixada a convocatoria da Asemblea Constituínte e garantirá a todas as nacións que viven en Rusia o dereito absoluto de autodeterminación.

O Congreso decide que o exercicio de todo o poder nas provincias queda transferido aos Soviets de Deputados Obreiros, Campesiños e Soldados, que deberán garantir unha disciplina revolucionaria perfecta.

II CONGRESO DOS SOVIETS, *Proclamación da caída do Goberno Provisional*, 26 outubro, 1917.

Decreto sobre a paz

Aos pobos e aos Gobernos de todos os países belixerantes.

O Goberno obreiro e campesiño instituído pola Revolución do 24-25 de outubro e que se apoia nos Soviets de Deputados Obreiros, Soldados e Campesiños, propón a todos os pobos en guerra e aos seus Gobernos principiar inmediatamente conversas para lograr unha paz democrática e xusta.

O Goberno considera como unha paz democrática e xusta unha paz inmediata sen anexións nin indemnizacións.

O Goberno estima que continuar esta guerra para dilucidar a cuestión de saber como dividir entre as nacións fortes e ricas os pobos débiles conquistados por elas, sería cometer o máis grande dos crimes contra a humanidade e proclama a súa vontade de asinar inmediatamente un tratado de paz que faga cesar esta guerra nas condicións indicadas.

LENIN, *Decreto sobre a paz*, 26 outubro, 1917.

Defensa da Revolución

A Tcheka non é un tribunal; é a defensa da Revolución, como é o Exército Vermello, e igual que na Guerra Civil o Exército Vermello non pode pararse a preguntar se vai danar a individuos particulares, senón que ten que ter en conta unha única cousa – a vitoria da Revolución sobre a burguesía-, do mesmo modo a Tcheka ten que defender a Revolución e vencer ao inimigo, aínda que a súa espada caia ocasionalmente sobre cabezas de inocentes.

DZERZHINSKI [Director da Tcheka desde a súa fundación o 7 xullo 1917], *Discurso*, 1918.

Decreto sobre a terra

A solución máis xusta do problema da terra debe ser a seguinte:

1. Queda abolido para sempre o dereito de propiedade privada sobre a terra. Todas as terras do Estado, da Coroa, do Tsar, dos Conventos, da Igrexa son transferidas sen indemnización, convértense en patrimonio de todo o pobo e pasan en usufructo a todos que as traballen.
Os que fose damnificados por esta transformación do réxime de propiedade non se lles recoñece máis dereito que o de recibir un socorro da sociedade durante o tempo necesario para se adaptar ás novas condicións de existencia.
2. Todas as riquezas do subsolo –minerais, petróleo, carbón, sal, etc.-, así como os bosques e as augas de importancia nacional, serán usufrutuados, con carácter exclusivo, polo Estado.
3. As terras con alto nivel técnico (hortas, plantacións, viveiros) non serán repartidas, senón convertidas en facendas modelo.
6. Teñen dereito ao usufructo da terra todos os cidadáns do Estado ruso (sen distinción de sexo) que desexen traballala eles mesmos.

LENIN, *Decreto sobre a terra*, 26 outubro 1917.

Comunismo de Guerra

A crítica situación e a ameaza da fame, creada pola especulación e a sabotaxe dos capitalistas e funcionarios, así como polo desbaraxuste xeral, fan imprescindibles a adopción de medidas revolucionarias excepcionais.

- Todas as empresas de sociedades anónimas son declaradas propiedades do Estado.
- Quedan anulados os empréstitos do Estado tanto exteriores como interiores.
- Implántase o traballo obrigatorio.
- Os sindicatos de obreiros e empregados ferroviarios están obrigados a levar á práctica unha organización máis perfecta do transporte de víveres, combustible e

outros artigos de primeira necesidade, guiándose en primeiro lugar polos pedidos e as ordes dos Soviets de Deputados Obreiros, Soldados e Campesiños.

LENIN, *Proxecto de Decreto sobre a posta en práctica da nacionalización da industria*, 28 xuño 1918.

A NEP

Sabemos que só o acordo co campesiñado pode salvar a Revolución en Rusia. Debemos dicir que o campesiñado está descontento da forma das relacións establecidas entre el e nós, que non quere esa forma de relacións e que non está disposto a seguir así. Isto é indiscutible. É a vontade das enormes masas de poboación traballadora. Debemos tela en conta, e somos políticos sensatos de abondo para dicir abertamente ¡Imos revisar a nosa política respecto do campesiñado!

¿Como satisfacer ao campesiño e que significa darlle satisfacción? En realidade pode satisfacerse ao pequeno agricultor con dúas cousas: en primeiro lugar, precísase de certa liberdade de intercambio de mercadorías e, en segundo lugar, é preciso facilitar mercadorías e produtos. ¿Que senso pode ter a liberdade de intercambio, se non hai mercadorías para cambiar, e a liberdade de comercio, se non hai con que comerciar?

Este intercambio de mercadorías é para o campesiño un estímulo, un aliciente, un incentivo. O agricultor pode e debe afanarse polo seu propio interese, posto que non lle serán incautados todos os excedentes, senón que só se esixirá del un imposto que, de ser posible, terá que fixarse con antelación.

LENIN, *Informe ao X Congreso do PC de Rusia*, 8 marzo de 1921.

Visión negativa da NEP

Canso de andar por estas rúas de Moscova, tan mal empedradas.

Nun banco colocado nunha parada de tranvía, sentámonos. A carón nosa, unha vella muller do pobo moumea unhas palabras. O noso intérprete dinos que pregunta de onde somos e se viñemos de delegados a algún Congreso:

Ao dicirlle que si, para confíala, sorrí e exclama:

- Isto está mal: isto vai de mal en peor. Non se fixo nada en dez anos. O noso sacrificio foi inútil; cada vez hai máis nepmanis, máis kulaks. Eu non dei os meus fillos para iso. Si, fusiláronme tres fillos. Aforcáronme tres irmáns, e só me queda unha filla, coa que vivo, que está casada cun mariño, o primeiro que saltou polas murallas do Kremlin. É director dunha liña de ferrocarrís. Pero isto está mal. Volve a haber ricos. E botaron a Trotski, que era bo, o mellor. Pero aínda non perdo a esperanza, e ha volver; volverá para salvar a Revolución, que el trouxo e que, nas mans dos malos, está a piques de fracasar.

HIDALGO, K., *Un notario español en Rusia*, Alianza.

O novo Estado soviético

Art. 1. Rusia recibirá o título de República dos Soviets de Obreiros, Soldados e Campesiños. Todo o poder central e local pertence a estes Soviets.

Art. 2. A República Rusa dos Soviets queda fundada sobre o principio da libre unión das nacións libres e constituirá unha Federación de Repúblicas Nacionais de Soviets.

Art. 24. O Congreso Panruso de Soviets é o poder supremo da RSFSR.

Art. 25. O Congreso Panruso de Soviets componse de representantes dos Soviets de cidades, a razón dun deputado por cada 25.000 electores, e de representantes dos congresos dos Soviets provinciais, a razón dun deputado por 125.000 habitantes.

Art. 29. O Comité Executivo Central de Soviets é responsable ante o Congreso panruso de Soviets.

Art. 31. O Comité Executivo Central Panruso de Soviets é o órgano supremo de lexislación, administración e control da RSFSR.

Constitución da RSFSR, 10 xullo 1918.

Os Plans Quinquenais

A tarefa principal do Plan Quinquenal consistía en facer pasar o noso país, cunha técnica atrasada, ás veces medieval, á vía dunha técnica nova, moderna.

A tarefa esencial do Plan Quinquenal consistía en transformar á URSS nun país industrial, en eliminar por completo os dereitos capitalistas, en ampliar a fronte das formas socialistas de economía e en crear unha base económica para a supresión das clases na URSS, para a construción dunha sociedade socialista.

A tarefa principal do Plan Quinquenal consistía en facer pasar a pequena economía rural fragmentaria á grande economía colectivizada, asegurar por ela a base económica do Socialismo no campo e liquidar así a posibilidade de restauración do capitalismo na URSS.

A tarefa do Plan Quinquenal en materia de agricultura consistía en transformar á URSS dun país de pequenos campesiños e atrasado que era, nun país de agricultura organizada sobre a base do traballo colectivo, proporcionando o máximo de produtos para o mercado.

Finalmente, a tarefa do Plan Quinquenal consistía en crear no país todas as condicións técnicas e económicas necesarias para aumentar ao máximo a capacidade de defensa do país, para permitir organizar unha resposta vigorosa a todos os intentos de agresión armada procedentes do exterior.

STALIN, *Discurso*, 7 xaneiro 1933.

A burocratización do Estado

Existen, dun lado, empregados ordinarios, membros do partido non investidos de poder, que nada gobernan, que non poden ordenar cousa ningunha ou tomar decisións que teñan forza de lei e, por outro lado, funcionarios con autoridade, gobernantes de empresas, de institucións políticas, de sectores enteiros da economía, da cultura, da política, da vida cotiá e, finalmente, de todo o Estado nas súas múltiples relacións interiores e exteriores, así como o Partido na súa actividade de dirixente e organizador. Estes son capaces de ordenar cousas e de tomar decisións que teñan forza de lei. Forman a clase dirixente e, por iso, dominante na sociedade soviética, socialista, que dirixe todos os dominios da vida, investida da plenitude do poder.

Os membros da nomenclatura foron así colocados nunha situación privilexiada respecto da masa da poboación traballadora. Deste modo, a aristocracia burocrática do Partido fíxose independente da opinión pública dos traballadores, afíxose a desprezala. A súa actividade desenvolveuse nunha esfera separada, autónoma, sen control da sociedade e nin sequera do Partido. É moi natural que esta aristocracia no poder, se esforzase por facer máis firmes os seus inconfesados privilexios xurídicos e mesmo os seus privilexios materiais: a utilización, por unha lei tácita, dos diversos bens e, principalmente, dos que pertencían á administración.

VARGA, E., *A construción do socialismo na Unión Soviética*, E. A.Ferreira, Porto.

O culto á personalidade

Oh gran Stalin,
Oh xefe dos pobos,
Ti que fas nacer o home,
Ti que fecundas a terra,
Ti que rexuveneces os séculos,
Ti que fas rexuvenecer a primavera,
Ti que fas vibrar as cordas musicais,
Ti, esplendor da miña primavera,
Ti, sol reflectido en millares de corazóns.

Poema de Rakhimov no xornal *Pravda*, 25 agosto, 1936.

As purgas stalinianas

Está probado que dos 239 membros e suplentes do Comité Central do Partido que foron elixidos no XVII Congreso, 98 foron detidos e fusilados, é dicir, o 70% (a maioría nos anos 1937-38).

A única razón pola que o 70% dos candidatos foron denunciados como inimigos do Partido e do pobo, é a calumnias lanzada contra comunistas íntegros, a total falsidade das acusacións, e a violación gravísima da legalidade revolucionaria.

A mesma sorte correron tamén a maioría dos delegados do XVII Congreso; dos 1.966 delegados, tanto os de dereito a voto como os de voto consultivo, 1.108 persoas, é dicir, sensiblemente máis que a maioría, foron detidos baixo a acusación de crimes contrarrevolucionarios.

KRUSCHEV, *Informe ante o XX Congreso do PCUS*, 25 febreiro 1956.